

สรุปสาระสำคัญของ
พระราชบัญญัติว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ หน้าที่ของผู้รับอนุญาต หน้าที่ของเภสัชกร การโฆษณาและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับด้านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์และการให้โอกาสแก่ผู้เสพ เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อขาย หรือเสพและขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ได้สมัครใจเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล ตลอดจนปรับปรุงบทกำหนดโทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๒. สาระสำคัญ

พระราชบัญญัติว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๓ ตอนที่ ๑๐๗ ก เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ แล้ว มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ ระยะเวลาการใช้บังคับของพระราชบัญญัติ (มาตรา ๒)

โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ จะมีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๒.๒ เนื้อหาสำคัญของพระราชบัญญัติ

๒.๒.๑ กำหนดบทนิยามเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความชัดเจนตรงตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น เช่น “ผู้อนุญาต” เพิ่มการอนุญาตให้ขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในจังหวัดที่อยู่ในเขตอำนาจด้วย (มาตรา ๔)

๒.๒.๒ เพิ่มบทบัญญัติการจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อให้ประชาชนทราบความแตกต่างของวัตถุออกฤทธิ์ในแต่ละประเภท เนื่องจากมีโทษทางอาญาร้ายแรงแตกต่างกัน (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๗)

๒.๒.๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ แบ่งเป็น ๑๒ หมวด ดังนี้

หมวด ๑ คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (มาตรา ๘ – มาตรา ๑๓)

๑) กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยเพิ่มอธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ นายแพทย์สภา และนายกสภาเภสัชกรรม เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (มาตรา ๘)

๒) กำหนดเพิ่มระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็น ๓ ปี และเมื่อครบกำหนดตามวาระแล้ว หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๙)

หมวด ๒ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ (มาตรา ๑๔ - มาตรา ๒๖)

หมวด ๓ หน้าที่ของผู้รับอนุญาต (มาตรา ๒๗ - มาตรา ๔๗)

หมวด ๔ หน้าที่ของเภสัชกร (มาตรา ๔๘ - มาตรา ๕๖)

๑) การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในแต่ละประเภทและหน้าที่ของผู้รับอนุญาตและเภสัชกร สรุปได้ดังนี้

(๑) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑

(๑.๑) การผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ซึ่งกำหนดให้เฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้น เพื่อให้มีการอนุญาตในขอบเขตของการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ (กฎหมายเดิมห้ามการดำเนินการ แต่ไม่ใช่บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข) (มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง)

- กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับฐานความผิดการผลิต นำเข้าหรือส่งออก เพื่อขาย ซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษที่หนักขึ้น (มาตรา ๑๔ วรรคสาม)

(๑.๒) การนำผ่าน

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

- กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับฐานความผิดการนำผ่านเพื่อขาย ซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษที่หนักขึ้น (มาตรา ๒๐ วรรคสาม)

(๑.๓) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ รายละเอียดอยู่ในหมวด ๑๐ มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ และมาตรา ๙๐)

(๒) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒

(๒.๑) การผลิต นำเข้า หรือส่งออก

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ซึ่งกำหนดให้เฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ กรณีเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข และกรณีเป็นการผลิตเพื่อส่งออกและส่งออกตามประกาศของรัฐมนตรีเท่านั้น (กฎหมายเดิมห้ามการดำเนินการ เว้นแต่เป็นการผลิตเพื่อส่งออกและส่งออกตามประกาศของรัฐมนตรีและไม่ใช่บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข) (มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง)

- ผู้ขออนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ เพื่อมิให้เป็นภาระกับเงินงบประมาณของทางราชการ (มาตรา ๑๕ วรรคสาม)

- ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตามเวลาที่เปิดทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต (มาตรา ๓๐) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

- กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตขึ้นใหม่ (มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๗) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

- กำหนดหน้าที่ของเภสัชกรขึ้นใหม่ (มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๔) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

(๒.๒) การขาย

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (กฎหมายเดิมไม่มีการอนุญาตให้ขาย มีเพียงการอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองโดยแพทย์เท่านั้น) เพื่อให้การอนุญาตตรงตามความเป็นจริงในทางปฏิบัติ สามารถตรวจสอบและกำกับดูแลการกระจายยาได้รัดกุมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (มาตรา ๑๖)

- กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต (มาตรา ๑๙)

- การต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และในกรณีที่ใบอนุญาตสิ้นอายุไม่เกินสามสิบวัน ให้ยื่นคำขอผ่อนผันการต่ออายุใบอนุญาตได้ (มาตรา ๒๔)

- กำหนดเงื่อนไขการขาย (มาตรา ๒๙) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

* กรณีเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีการกำหนดหน้าที่ในการบำบัดรักษาหรือป้องกันโรค สภากาชาดไทย และผู้ประกอบการวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์) ให้ขายสำหรับคนไข้/สัตว์ ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพดังกล่าวให้การรักษายาบาล ณ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐ หรือ สถานพยาบาลสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ เพื่อมิให้มีการขายเชิงพาณิชย์ นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ทางการแพทย์

* ขายเฉพาะวัตถุประสงค์ในประเภท ๒ ที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้า เพื่อมิให้มีการลักลอบขายที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

- กรณีผู้รับอนุญาตขายที่เป็นผู้ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๑๙ (๓) ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตามเวลาที่เปิดทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต (มาตรา ๓๐) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

- กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตขึ้นใหม่ (มาตรา ๓๓) (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้)

(๒.๓) การนำผ่าน

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

- กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับฐานความผิดการนำผ่านเพื่อขายซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษที่หนักขึ้น (มาตรา ๒๐ วรรคสาม)

(๒.๔) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ รายละเอียดอยู่ในหมวด ๑๐ มาตรการควบคุมพิเศษ (มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ และมาตรา ๙๐)

(๒.๕) กรณียานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (มาตรา ๑๗)

- การนำเข้าหรือส่งออก ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะ

(๒.๖) กรณียกเว้น ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต (มาตรา ๑๘)

- การนำติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์)

- การนำเข้าหรือส่งออกในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร

(๓) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

(๓.๑) การผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

- ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

- การต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และในกรณีที่ใบอนุญาตสิ้นอายุไม่เกิน สามสิบวัน ให้ยื่นคำขอผ่อนผันการต่ออายุใบอนุญาตได้ (มาตรา ๒๔)

- กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับฐานความผิดการผลิต นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่าน เพื่อขาย ซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษที่หนักขึ้น (มาตรา ๒๐ วรรคสาม)

- กำหนดคุณสมบัติผู้ขอใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำเข้า ต้องมีใบอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้าซึ่ง ยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา และมีเภสัชกรอยู่ประจำตลอดเวลาที่เปิดทำการ (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง)

- ผู้ขอใบอนุญาตส่งออก ต้องมีใบอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้าแล้ว (กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดไว้) (มาตรา ๒๒ วรรคสาม)

- ผู้รับอนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตามเวลาที่เปิดทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๓๐)

- กำหนดเพิ่มหน้าที่ของผู้รับอนุญาต เช่น จัดให้มีการทำบัญชี การแยกเก็บวัตถุออกฤทธิ์เป็นสัดส่วน จากยาหรือวัตถุอื่น ดำเนินการผลิตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการผลิตยา (มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๖)

- กำหนดเพิ่มหน้าที่ของเภสัชกร เช่น ควบคุมการทำบัญชี (มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๓)

- กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตส่งออกและเภสัชกร (มาตรา ๓๘ และมาตรา ๕๕) (กฎหมายเดิม ไม่มีกำหนดไว้)

(๓.๒) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ รายละเอียดอยู่ในหมวด ๑๐ มาตรการควบคุมพิเศษ (มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ และมาตรา ๙๐)

(๓.๓) กรณียกเว้น ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต (มาตรา ๒๑)

- การผลิตโดยการปรุง การแบ่งบรรจุหรือการรวมบรรจุของเภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการขายตาม มาตรา ๕๑ เฉพาะตามใบสั่งยาของผู้ประกอบวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์) สำหรับคนไข้/สัตว์เฉพาะราย

- การผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออก โดยกระทรวง ทบวง กรม และสภาวิชาชีพ หรือหน่วยงานของ รัฐตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (หลักการตามกฎหมายเดิม)

- การขายในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลของผู้ประกอบวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/ สัตวแพทย์) ซึ่งขายเฉพาะสำหรับคนไข้/สัตว์ที่ตนให้การรักษายาบาล บำบัดหรือป้องกันโรค (หลักการตามกฎหมายเดิม)

- การนำติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาเฉพาะตัว ภายในสามสิบวัน โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพ (หลักการตามกฎหมายเดิม)

- การนำเข้าหรือส่งออกในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุ ฉุกเฉินในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร (หลักการตาม กฎหมายเดิม)

๒) ห้ามผู้รับอนุญาตผลิต ขาย นำเข้า หรือเก็บไว้ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท นอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต (มาตรา ๒๓) การย้าย เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้าหรือสถานที่เก็บซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ทุกประเภท ต้องได้รับอนุญาต (มาตรา ๔๒)

๓) กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงข้อมูลตามรายการในใบอนุญาต ต้องมาขออนุญาต เพื่อให้ข้อมูลในใบอนุญาตมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๔๓)

๔) กำหนดวิธีการดำเนินการในกรณีผู้รับอนุญาตจะเลิกกิจการและกรณีผู้รับอนุญาตตาย เพื่อควบคุมและป้องกันมิให้มีการนำวัตถุดิบที่เหลืออยู่ไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖)

๕) กำหนดให้ผู้รับอนุญาต และผู้ประกอบการวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์) ซึ่งมีวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองในปริมาณไม่เกินที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๙๐ (หมวด ๑๐ มาตราการควบคุมพิเศษ) กระทรวง ทบวง กรม สภากาชาดไทย และหน่วยงานของรัฐตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและควบคุมวัตถุดิบออกฤทธิ์ (มาตรา ๔๗)

หมวด ๕ วัตถุดิบที่ห้ามผลิต ขยาย นำเข้าหรือส่งออก (มาตรา ๕๗ - มาตรา ๖๑)

๑) กำหนดห้ามการผลิต ขยาย นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุดิบปลอม วัตถุดิบผิดมาตรฐาน วัตถุดิบเสื่อมคุณภาพ วัตถุดิบที่มีได้ขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ และวัตถุดิบที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุดิบรับ (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๕๗ - มาตรา ๖๐)

๒) กำหนดห้ามขยายวัตถุดิบในลักษณะยาชุดโดยจัดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภค (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๖๑)

หมวด ๖ การขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ (มาตรา ๖๒ - มาตรา ๖๙)

ผู้ที่ผลิตหรือนำเข้าวัตถุดิบรับที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผสมอยู่ต้องขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ

๑) การรับขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ การแก้ไขรายการทะเบียนวัตถุดิบรับ การไม่รับขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ และการขอรับใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ เป็นอำนาจของผู้อนุญาต (มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๙)

๒) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๖๒ วรรคสี่)

๓) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับมีอายุ ๕ ปี การขอต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบรับ ต้องยื่นคำขอ ก่อนใบสำคัญสิ้นอายุ (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๖๗)

๔) กำหนดกรณีการสั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุดิบรับ (หลักการตามกฎหมายเดิม) (มาตรา ๖๘)

หมวด ๗ การโฆษณา (มาตรา ๗๐ - มาตรา ๗๓)

๑) ห้ามโฆษณาวัตถุดิบออกฤทธิ์ เว้นแต่ เป็นฉลากหรือเอกสารกำกับวัตถุดิบออกฤทธิ์ซึ่งอยู่ที่ภาชนะหรือหีบห่อ หรือเป็นการโฆษณาที่กระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบการวิชาชีพซึ่งต้องได้รับอนุญาตก่อน (มาตรา ๗๐)

๒) กำหนดเพิ่มบทบังคับกรณีฝ่าฝืนการโฆษณา ผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้ และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๗๑ - มาตรา ๗๓)

หมวด ๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๗๔ - มาตรา ๗๘)

กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต ตรวจสอบเคสสถานบุคคลหรือยานพาหนะ ยึดหรืออายัดวัตถุดิบรับ นำวัตถุดิบรับเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ สั่งให้ผู้รับอนุญาตเก็บคืนวัตถุดิบรับ หรืองดดำเนินการใดๆ ภายในเวลาที่กำหนด หรือสั่งให้ทำลายวัตถุดิบรับได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

หมวด ๙ การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๗๙ – มาตรา ๘๔)

๑) กำหนดให้การสั่งพักใช้ใบอนุญาต การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และการยกเลิกการสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนกำหนดเวลา ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๒)

๒) ขยายระยะเวลาการพักใช้ใบอนุญาตเป็นครั้งละไม่เกิน ๑๘๐ วัน (กฎหมายเดิมกำหนดไว้ครั้งละไม่เกิน ๑๒๐ วัน) ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (มาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง)

๓) กรณีผู้รับอนุญาตผลิต ขาย หรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยยา ให้ผู้อนุญาตสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย เนื่องจากใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยยาเป็นคุณสมบัติที่ผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีตามมาตรา ๒๒ (๑) เมื่อถูกพักใช้ใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยยาแล้วจึงต้องพักใช้ใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ด้วย (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๗๙ วรรคสอง)

๔) กำหนดเงื่อนไขการเพิกถอนใบอนุญาตให้ครอบคลุมคุณสมบัติของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ (มาตรา ๘๐)

๕) ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง (มาตรา ๘๓)

๖) กำหนดมาตรการบังคับแก่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต โดยต้องทำลายหรือขายวัตถุออกฤทธิ์ที่เหลืออยู่ในส่วนที่เกินกว่าที่กฎหมายให้มีไว้ในครอบครอง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือวันที่ได้ทราบคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี เว้นแต่ผู้อนุญาตจะผ่อนผันขยายระยะเวลาต่อไปอีกแต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน หากไม่ปฏิบัติตามให้วัตถุออกฤทธิ์ที่เหลืออยู่ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา ๘๔)

หมวด ๑๐ มาตรการควบคุมพิเศษ (มาตรา ๘๕ – มาตรา ๙๙)

๑) กำหนดให้การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภททั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องได้รับใบอนุญาต (มาตรา ๘๘)

๒) กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับฐานความผิดการมีไว้ในครอบครองเพื่อขาย ซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษที่หนักขึ้น (มาตรา ๘๘ วรรคสาม)

๓) กำหนดกรณียกเว้น ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ (มาตรา ๘๙)

* การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภทสำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ประเภทนั้น (กฎหมายเดิมกำหนดเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔)

* การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ของกระทรวง ทบวง กรม สภากาชาดไทย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (กฎหมายเดิมกำหนดยกเว้นให้กับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔)

๔) กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพ (แพทย์/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์) สามารถมีไว้ในครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนดได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต (กฎหมายเดิมกำหนดยกเว้นทั้งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือประเภท ๔) (มาตรา ๙๐) และต้องจัดทำรายงานเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาตามมาตรา ๔๗ (กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้ต้องทำรายงาน)

๕) กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครอง/ตำรวจ/พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ/สั่งให้ตรวจหรือทดสอบเกี่ยวกับการเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ (เช่น ตรวจปัสสาวะ) ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๙๔)

หมวด ๑๑ การค้าระหว่างประเทศ (มาตรา ๑๐๐ - มาตรา ๑๑๔)

๑) กำหนดให้การนำเข้าหรือส่งออก **วัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท** นอกจากจะได้รับใบอนุญาตผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกแล้ว ผู้รับอนุญาตจะต้องได้รับ **ใบอนุญาตเฉพาะคราวทุกครั้ง** ที่นำเข้าหรือส่งออกด้วย (มาตรา ๑๐๐)

๒) กำหนดให้การนำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านซึ่ง **วัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท** จะต้องนำมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้ามาหรือส่งออกไป นอกราชอาณาจักร (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๑๐๔) และกำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ป้องกันการรั่วไหลมิให้นำไปใช้ในทางที่ผิดแลสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic Substances, 1971)

หมวด ๑๒ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๑๕ - มาตรา ๑๖๔)

๑) ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับเนื้อหาในพระราชบัญญัติและแก้ไขอัตราโทษให้เหมาะสม เช่น เพิ่มโทษปรับให้สูงขึ้นในกรณีการผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ (มาตรา ๑๑๕ - มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๑๔๐) ปรับลดโทษกรณีเสพ (มาตรา ๑๔๑)

๒) กำหนดเพิ่มบทบัญญัติการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์แบบระบบสมัครใจ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เสพ ๔ ฐานความผิดคือ ผู้เสพ ผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อขาย หรือผู้เสพและขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่ประสงค์จะเข้ารับการบำบัดรักษาและยังไม่ได้ถูกพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จับกุมดำเนินคดี สามารถขอรับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลได้ และเมื่อได้รับการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามระเบียบจนได้รับการรับรองเป็นหนังสือแล้ว ให้พ้นจากความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๑๕๕)

๓) กำหนดเพิ่มบทบัญญัติให้กรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก วัตถุออกฤทธิ์หรือสนับสนุนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องรับโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๑๖๑)

๔) กำหนดเพิ่มบทบัญญัติให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดี และลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เมื่อผู้กระทำผิดให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์อันจะนำไปสู่การดำเนินการกับผู้กระทำผิดรายใหญ่ (กฎหมายเดิมไม่มีกำหนดไว้) (มาตรา ๑๖๒ - มาตรา ๑๖๔)

บทเฉพาะกาล (มาตรา ๑๖๕ - มาตรา ๑๖๘)

กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับคำขอ การดำเนินกิจการของผู้รับอนุญาต คณะกรรมการ และกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย

อัตราค่าธรรมเนียม

ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสม